

From the Mural Painting

of Ramakian of the Temple of the Emerald Buddha

นางสีมณังขา : ภายสีตีโยด 1 พักตร์ 2 กร สวมกะบังหน้า ปากแตรยะ ตาโพดง
 เป็นน้องร่วมมารดา กับ ทศกัณฐ์ และเป็นภริยาของ ชิวหา
 มีบุตรชื่อ กุมภกาศ

สีมณังขาชื่อข้าง อสุรพันธุ์

นางกนิษฐทศกัณฐ์ แก่นไ้

ฉวีกายลกลดรรณ เตียงดลิต สะอาดนอ

เป็นเอกขาเยศได้ อยู่ด้วยชิวหา

รูปร่างเดิมของนางสีมณังขาน่าเกลียดอัปลักษณ์ สยาลมมนมยานถึงชายพก แต่นางสีสามารถนมรมิตกายให้
 งดงามได้

นางสีมณังขาเป็นธิดาองค์เดียวของท้าวดลิตีเยนกับนางรัชฆา เป็นน้องสาวของทศกัณฐ์ กุมภกัรรณ
 พิเภก ขร ทูษณ์และตรีไศโยร แต่มีพี่ต่างมารดาอีก 4 คน คือ กุเบริน, ทัพนาสูริ, อัศธิดา และ มารัง

นางล้ามนักขามมีสามีชื่อ ชิวหา ซึ่งชิวหาผู้นี้ทำหน้าดูแฉกรุงลงกาเมื่อทศกัณฐ์ได้ไปเที่ยวป่ากับนางมณโฑ ตลอดเวลา 7 วัน 7 คืน ทำให้เกิดดวงนอน จึงได้แอบลื่นยาตลอดมาปกคลุมกรุงลงกาและนอนหลับพักผ่อน เมื่อทศกัณฐ์กลับมากพบว่ากรุงลงกาถูกปกคลุมก็คิดว่า เป็นเวทมนตร์ของศัตรู จึงขว้างจักรไป ตัดลื่นชิวหาจนขาด ทำให้ชิวหาถึงแก่ความตายด้วยความเศร้าโศกเสียใจ ให้แก่นางล้ามนักขมายิ่งนัก

หลังจากชิวหาสิ้นไป วันหนึ่งนางล้ามนักขา ไปเที่ยวป่าและได้พบพระรามบังเกิดความรักพระราม จึงเผลอมีทายให้สวดยงามแล้วเข้าไปเที่ยวพาราตีพระราม แต่ถูกพระรามไล่ออกมาอย่างไม่สนใจ นางล้ามนักขาจึงตามพระรามไปที่อาศรมเห็นนางสีดา จึงคิดว่า ถ้าหากตนกำจัดนางสีดาได้ พระรามคงจะหันมาสนใจตน ดังนั้น นางล้ามนักขาจึงเข้าไปทำร้ายนางสีดาแต่ถูกพระรามจับได้ จึงถูกพระลักษมณ์ลงโทษด้วยการตัดหูและจมูก และปล่อยนางคืนไป เป็นเหตุให้เกิดสงครามระหว่างพระรามกับทศกัณฐ์ นางล้ามนักขาแค้นใจ จึงปั้นเรือองโกลให้ ทูษณ์ ชร และ ตรีเศียร พักยทั้งสามของตนให้ไปแค้นแค้น

พบสวดยงามมนุษย์เป็นศิไพร	กับนางหนึ่งอยู่ในพนาตี
เห็นว่าตัดเข้าเป็นสตรี	สวดยดีเดินติดตามมา
ดีพยอกหยอกเข้าล้ามลจน	ทำสนิหิตชวันแสนหา
เข้าไม่สวดยจิตเจตนา	โกรธาทำโพยโยยรัน
ชวดยกันตัดกรรอนบาท	ปากอมุกหูขาดปืมอาลัย

แต่ทั้งสามกลับเป็นฝ่ายถูกพระรามฆ่าตาย นางล้ามนักขาจึงหันไปยุยงทศกัณฐ์พักยใหญ่ ให้สู้มหัสจรูป โฉมนางสีดา เพราะนางรู้ว่าทศกัณฐ์เป็นผู้มักมากในกามคุณ จนในที่สุดทศกัณฐ์เกิดหลงรัก นางสีดา และสั่งให้ มาริต์ แปลงเป็นกวางทอง ไปปล่ พระรามและพระลักษมณ์ ออกจากอาศรม แล้วทศกัณฐ์ก็เข้าไปลักพาตัวนางสีดามา ไว้ยังกรุงลงกาเป็นสาเหตุให้เกิดการรบพุ่งระหว่างฝ่ายพระรามกับทศกัณฐ์ใน ภาลต่อมา

บทกลอน : เรือองรามเกียรติ์

ผู้แต่ง : สีนตกรวิสมัยอยุธยา สมัยกรุงธนบุรี และ สมัยกรุงรัตนโกสินทร์

ตำมัทึกษา ตั้ลละครในรามเก็ยรดี ลำดับ ๒๒

โดย นักกลอน KU ๒๗

นางตำมัทึกษา

ตั้ลละครนางหนึ่งเป็นยักษี

ความสำคัญนั้นเมีมากเทดีอหลาย

เป็นต้นเหตุให้สู้รบกันฉุ่นฉวย

จนล้มตายฝ่ายยักษีและฉวนร

นางนั้นคือนางตำมัทึกษา

เป็นธิดานารีศรีสมุทร

ทำลัดเตียนเมีองฉงกามหานคร

พระมารดรคือนางรัชฎา

มีพิชัยรฉมฉุทอยู่หกดน

นางหน้ามฉคนสุดทำองเสนาหา

ทศกัณฐ์พิใหญ่ครองนครา

อีกพิชัยพิเภกและกุมภกรรณ

ทั้งพญาทษณพญาขรและตรีเศียร

คอยพากเพียรเป็นหรงนางดองฉลัษ

มีเรืองราวฉด้วยฉฉารพัน

คอยคัมครองป้องกันนางน้องยา

องนางตำมัทึกษาโฉมศรี

กายนั้นเมีดีเศียฉด ฉฉษา

ฉฉามีคือฉฉหาฉฉรา

มีรากษฉบุฉรฉฉตาอยู่ฉฉมฉน

ยักษฉฉฉงานั้นเมีฉฉฉฉฉใหญ่

มีฤทธิ์เดชทำฉฉก ฉฉไม่ฉฉฉฉ

ทำหน้าทีเมีฉฉฉฉฉฉฉฉฉ

คุมไพร์พฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ

มาฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ

นางฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ

ประพาฉฉปาเปฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ

มฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ

เป็นเวลาเจ็ดวันและเจ็ดคืน
ร่างกายเกิดก่อนกำลังทั้งพระองค์

ทศกัณฐ์กลับมาก ไม่เห็นแม่เอง
จึงขว้างจักรออก ไปด้วยเจตนา

นางล้ำนักษัตรต้องเสียตัวสามี
ทั้ง โสภโศภีถึงชีวิตหาสุดบรรยาย

หลังจากนั้นนางล้ำนักษัตร
จึงออกท่องเที่ยวไปในพงพี

ได้เห็นพัทลุงผู้มั่งคั่งพระทรงฤทธิ์
พระรามไม่สนใจให้เป็นความ

ถึงอาศรมพบเห็นนางสีดา
เกิดอาฆาตหึงหวงในดวงใจ

เป็นใจคิดสีดาพานบุญเกื้อ
เส้าตบตีเอกรงค์นางพอง

ให้พระลักษมณ์ลงโทษ ไม่ได้หน้า
ตัดใบหูและจมูกจึงล้ำคัญ

นางล้ำนักษัตรนั้นแค้นแสนสาหัส
กลับลงกาเจ็บปวดทรมนทราย

แม่เหน็ดเหนื่อยจำพินิจตั้งสิ่งพร
ห้วงนครจึงแอบลับคลุมลงกา

เข้าใจผิดว่ามีเรื่องให้หนักหนา
ตัดลิ้นของชีวิตหาขาดใจตาย

แทบมอดม์ด้วยชีวิตใจสลาย
เศร้าใจกายโหยหาผู้สามี

เหงาอุราเป็นฝ่ายแม่โศกเศร้า
บาปบุญมีพานพบดับพระราม

นางครวญคิดเกี่ยวพาน้ำเหยียดหยาม
นางแอบเฝ้าติดตามองค์รามไป

แสนโศกงานตลอดองค์องค์องใส
ให้คลังใคร้เข้าทำร้ายกัลยา

ไม่เอื้อเฟื้อแก่นางล้ำนักษัตร
ถูกพระรามจับมาเพื่อลงทัณฑ์

น้องเจ้ากรุงลงกาพาโสภโศภี
แทบจะสิ้นชีวิตด้วยอัปาย

ความกำหนัดเป็นเหตุอาเพศหลาย
พี่องพิชิตภัยจากความทั้งสามตน

ทูลขอพรตรีเศียรยามไกรธา
ถูกฆ่าตายหมดกำลังทั้งสามคน

โสดแค้นมาแก้แค้นไม่เห็นหน
ด้วยเป็นผลจากฝีมือพระราม

นางแต่งเรือองเพ็ดทูลทศพัทตร์
พลางเล่าเรือองใไล้ไคไล้ให้เกิดความ

ด้วยประจักษ์พระเชษฐานำเกรงงาม
พยายามยุแยงแบ่งเรือองราว

เดินในป่าพบกับพระรามลักษณณ์
ริมแม่น้ำโคทาจารย์เพ็อบันเทา

ตั้งตรงพัทตร์นางเสีตาด้วยเสลา
ให้คลายเหงาหายคิดถึงภูตดา

ได้พบเห็นนางเสีตาอนงค์นาค
ด้วยลำเสีตักว่าเทพอัปสร

งามพิลาเสีทหน้าใครในแควหา
อยากให้เป็นชญาแต่พิชช

จึงลอบอุ้มหนอนนางจากไพรเสีท
พระลักษณณ์ตามมาทันตั้งหนีตาย

หวั่งจะพานถมลมาถวาย
ถูกสงทนต์แทบมลายวาชีว

พระเชษฐาตรีทนต์พญาพร
ออกสู้รบตั้งม้วยมรณา

ตั้งอาทกรแก้แค้นแทนภษีชญา
นางยักษาไปตกับทศกัณฐ์

ว่าพบนางนารีที่เสีตสุด
นางมณโฑแม้งามล้ำลาวัลย์

กว่ามนุษย์เทพธิดาในเสีตวรรค
ไม่เทียมทันนางเสีตาหนอนงค์

พญาฤษแม้งไกรธพิโรธหนัก
อยากได้นางเสีตาตั้งจำนง

เกิดตีกักจับใจให้ลุ่มหลง
ใจมันคงจะลักพามาแนบกาย

ไม่หยุดยั้งตั้งจิตคิดการใหญ่
เสีาคิดถึงนางเสีตาพาเสีษนตาย

ตั้งมีใจพิศวาศีให้มาดหมาย
ให้ลุ่มวายตั้งด้นหาพาออกตรม

ต้นเหตุศึกสงครามมนุษย์กับยักษ์

ต้องฆ่าฟันล้มตายทุกกระหนาบ

เป็นสงครามบ่งชี้ความดีชั่ว

แฉกเข่นฆ่าทศกัณฐ์หลงผิดไป

เห็นประจักษ์ด้วยกิเลสตาบวม

ต้องอารมณวิปริตในจิตใจ

ใจหมองมัวระคะจรัสผิดวิสัย

ต้องชดใช้ด้วยชีวิตลิขิตความ

ผู้ประพันธ์ : อัญชลี ณ เชียงใหม่

 นางสามนักรา

นางสามนักรา กายา อัปลักษณ

เกิดเป็นยักษ์ กายสีเขียว เจ็ยงใจงนาอ

มีอองกร หนึ่งพักตรา นัยตาพราอ

เป็นน้องสาว คนสุดท้ายของ ของทศกัณฐ์

เป็นธิดา ของนาง รัชฎา

ทำอสูรเดียน พระบิดา ผู้กล้าหาญ

มีพี่ชาย หลากหลาย ยักษ์แกร่งกร้าว

กุมภกรรณ พิเภก เอล ไทรา

อิกตรีเศียร ขรทุษณ กุเปรีน

ทัพนาสุริ มารัน อัสธาดา

มีภักดา พญายักษ์ นามชิวหา

โอรส กุมภภาค ทายาทคนเดียว

สามนักรา แม้วา หน้าอัปลักษณ

ด้วยมีปาก แปะใหญ่ คล้ายบิตเบ็ยง

นางสามารต แปลงกาย ใสใสเดียว

คือสิ่งเดียว ที่นางใจ มัดใจชาย

ทศกัณฐ์ นั้นโปรดปราน การขมิบ

กับมณโฑ พระขนิยา ไอภาปราศรัย

มอชิวหา ฝ่าองกา ให้อปลอตรภัย

ห้ามหลับไหล ในงาน เจ็ดวันเจ็ดราตรี

ผ่าชิวหา หนึ่งตาหนัก อยากเอณกาย

ออกรอุบาย ให้อองกา มัดมัดหมี่

แรมมิตลิน ชินใหญ่โค้ง อ้อมวงธานี

ด้วยเหตุนี้ ชิวหาอสูรตี จึงมีภัย

เมื่อทศกัณฐ์ กล้วยมา อองกาถูกลดุม

นึกว่ากลุ่ม สัตว์รู กุคุณไสย

จึงขว้างจักร พิทักษ์องกา ฟ้าใสใส

ชิวหาตาย เพราะลิ้นขาด จักรทศกัณฐ์

สามนักรา โศกา อาลัยรัก

ตกพุ่มหนัก แม่ม่าย ใจโศกศีลย์

ใจชีวิต เดียวตาย ไปวันวัน

หวังสักวัน สวรรค์ฉาย ได้คู่ครอง

มาวันหนึ่ง นางยักษา ทัดผาไพร
เกิดหลงรัก อยากรู้ เป็นคู่ครอง

พบยอดชาย พระราม ช่างงามหล่อ
จึงจำใจ ผองกาย ให้โลภ

โยกเขี้ยว ย้าย ผายเรือ นร่าง รังรัญจน
แต่ถูกราม จับได้ ไม่ใยดี

กระบิดกระบวน ขอนชายเดียว เกี้ยวพาราตี
นางยักษิ ตามสู้สู้ ที่ศาลา

เห็นลี้ดา ไสวาลักษณ์ ประจักษ์ฤดี
คิดกำจัด ลี้ดา ให้พ้นหน้า

พระรามนี้ มเหสี โลภกว่า
พระรามมา คงพินหน้า มามองตน

ดูแลอำนาจ บาตรใหญ่ ทำร้ายลี้ดา
ยังไขคดี ที่พระลักษมณ์ ปกป้อง

หวังถึงขั้น มรณา ขี้ฉาวเล่น
ตัดหูอมก ทุกข์สิ้น ดิ้นรนคืนแม่

คือต้นเหตุ เกทภัย ไล่ตามมา

คือองคา มหาภาพย์ สดับกระเดื่อง

เกิดสงคราม กระหน้าหนัก วงศียักษ์เกิดเรื่อ

ความงุ่นเคือง เรื่อรัก บั๊กกลางใจ

เรื่อประเดิม เริ่มโดย ล้ามนักษา
ตนไปเดิน เพลินป่า พนาลัย

กูเรื่อว่า รามลักษมณ์ โมหะร้าย
พบเลื่องขีไพร กับหนึ่งนาง กลางณ

เลื่องขีไพร กรายมา เกี้ยวพาราตี
ตนไม่ยอม น้อมกาย ขยigorธา

เห็นว่า เป็น ลตรี เลื่องขีคิดว่า
ตัดหูฆ่า คร่าอมก ทุกข์เห็ดใจ

ล้ามพิชัย หุขุขร และตรีเศียร
ความผิดของ เลื่องมนุษย์ หลุดอภัย

สุดหันเหียงม ฤดี ที่นอใจ
จึงชวนกัน ฟันไพร ไล่ลักษณราม

ยักษทั้งล้าม ถูกรามลักษณ์ กระชากขี
หันหน้าหา ทศกัณฐ์ หมั่นในเภา

นางยักษิ ล้ามนักษา ทาทางทำ
ว่าคนงาม ลี้ดา ไสวาทนใคร

หากพิชิต ได้นาง มาเคียงคู่
ทศกัณฐ์ พลิ้วรัก สลักใจ

จะไกรทร ดุติ ราศีฉาย

ตั้งองการได้ สีดา มาครองเรือน

ทศกัณฐ์ บัญชา ให้มาริต

นรมิต เป็นภวาท ข้างแม่นเหมื่อน

กริตกรายไกล อาศรม ขมตาเดื่อน

ทำแหวเดื่อน เคสีอนภายา สีดาตั้งใจ

ทูลพระราม กวาทอง มองดูดี

ขอทานพี เมตตา ล่ามาให้

แม่เลี้ยงรู้ ยักษา มาแปลงกาย

ก็จัดใจ บุกรไพร ไหว้กวาทอง

เห็นภวาทอง ตรองแจ้ง ยักษ์แปลงมา

จึงแปลงศรี ขอนภายา มาริตตั้ง

แกสั่งกริตเสียง เยี่ยงราม พร้าเพรียกก้อง

ท่วงทำนอง ไทยหอน ปวงถดี

เสียงครดญคราง ตั้งมา สีดาตกใจ

ขอตั้งให้ นองลักษมน์ องครักษ์ทานพี

เออภคทา ไปหา เขษฐาบดี

โองกาศนี้ ยักษ์ได้ที ฤตนางไป

จับสีดา คาสนนพลัย กรององกา

หองให้เป็น พระขายา แห้งยักษ์ใหญ่

เกิดสงคราม พระราม เอลตารนารายณ์

กับยักษ์ร้าย ทศกัณฐ์ อนยานาน.

ผู้ประพันธ์ : สติติย์พันธ์ ธรรมสติติย์

 นางล้ำมหนักษา

นางในวรรณคดีต้นนี้กายดีเยี่ยม
ได้มตาโพล่งปากแสดยะแยะออกมา

มีเสียงกรรพร่างข้างอัปลักษ์
นมยานถึงขยับพอกกระทำ

เป็นธิดาครอบครัดใหญ่มีใครบ้าง
ทำอัสเสียนคือพ่อพอรู้ดี

มีพี่ชายหลายรอมรรวมห้องแม่
ทูลขลุ่ยตรีเศียร ขร พิเภกผู้รู้ไฉรา

อีกมารันพี่อีกข้างต่างมารดา
ทั้งหมดมีทำมารดาฆ่าชุลมุน

ล้ำมหนักษานางน้องของพ่อพี่
มีบุตรชื่อกุมภกาศมาตตั้งต้น

เมื่อชิวหาสามีสุดที่รัก
ล้ำมหนักษาบอดร้ายแค้นเสียใจ

อันหนึ่งออกเดินเตี้ยๆ ไปเที่ยวป่า
ล่อชางามชิงนักออกกขิตขม

มีพัทตร์เดี่ยวรอม่ารักล้ำมหนักษา
กะบังหน้าล่อมใส่ให้ดูงาม

เป็นนางยักษ์ผสมเสียงร้ายลึกดำ
เนรมิตกายงดงามได้ใช้ฤทธิ์

เป็นบุตรนางรัชฎา มารศรี
คืออกษัตริย์ที่ยิ่งใหญ่ในสงกา

ทั้งพี่แก่ทศกัณฐ์ที่มีสิบหน้า
และกุมภกรรณพี่ชายชิวหา

กูเบริน อัศฉาด ทักษณาสุรี
สิบแฉ็ด๑๑ตรีนี้พี่๑เดี่ยวกัน

มีสามีชื่อชิวหาอายุสั้น
คือหลานลุงทศกัณฐ์อันเร็วองไกร

สั้นถูกจักรทศกัณฐ์บันดักษัย
ไม่มีใครเคียงข้างนางระทม

เดินไปมาพบพระรามอร่ามสม
เกิดอารมณ์รักหลงองค์จักริน

เนรมิตรแปลงกายได้โดยพริ้ง
เข้าไปเกี่ยวพระองค์อย่างฉงฉินต์

กลายเป็นหญิงงามเลิศดูเชิดฉิน
ถูกบดินทรไต่บ่อกให้ออก ไป

ล้ามหนักขงไม่ทำข๑๑ ไปต่๑
ถึงวาทรมลิตานางอยู่ข้างใน

ไม่วริ๑เดินตามพระรามให้
๑สุริ๑รายคิดข๑ม๑วราศี

ถ้าไม่มีลิตามาข๑ดข๑ว
พระรามคงมาสนใจใช่๑ใช่ดี

รักข๑องนางละต๑๑งไม่หม๑องศรี
นางจึงบรี๑งำข๑ย้าทำร้ายแรงแง

หลังกำลัดนางลิตาฆ่าให้ตาย
ให้พระล๑กษ๑มณ๑๑งโทษโหดรุนแรง

ถูกพระรามลับได้ใจก๑ลับแ๑ง
ตัดหูแห๑ง๑มุกหายได้ก๑ลับเม๑๑ง

ล้ามหนักข๑ด๑บ๑ด๑น๑แ๑น๑ลับใจ
ทำตรี๑ได้๑ร๑ห๑ษ๑ฐ๑วี๑ร๑๑น๑ง๑น๑เค๑๑ง

รีบกลับไปบอกพิ๑ษ๑ย๑ร๑ง๑น๑เ๑๑ง
ไปหาเร๑๑งแ๑ก๑แ๑น๑น๑ง๑นาง

เป็นต้นเหตุ๑๑ง๑ร๑ม๑ตาม๑โรม๑รัน
ยังล๑ม๑พิ๑ถู๑ก๑ฆ่า๑ชี๑ว๑ว๑ง

รามท๑ก๑ก๑ณ๑ฐ๑วี๑ค๑ู๑ว๑มา๑ต๑ใจ๑บา๑ต๑หม๑ง
ทำใ้๑นางยังแ๑น๑ด๑๑ง๑แ๑น๑ค๑ณ

จึงข๑ง๑ง๑น๑ท๑ก๑ก๑ณ๑ฐ๑วี๑เก๑ด๑ต๑ณ๑หา
๑ยาก๑ได้๑เป็น๑ข๑ยา๑พา๑ข๑ล๑ม๑น

ไปห๑ล๑ง๑รัก๑นาง๑ลิต๑า๑ใจ๑ว๑ง๑น
ห๑ล๑ง๑เป็น๑ท๑น๑จึง๑ล๑ก๑พา๑ว๑ก๑พระ๑ราม

ตั้งมาร๑ิต๑แปลง๑ร่าง๑เป็น๑ก๑ว๑ง๑ท๑ง
ล๑๑ร๑ม๑ล๑ก๑ษ๑ม๑ณ๑๑อก๑มา๑จาก๑ว๑ร๑ม

ให้๑เท๑๑๑ง๑ง๑ง๑ง๑ง๑ง๑ง๑ง๑ง๑ง
ให้๑ทำ๑ตาม๑ที่๑ตั้ง๑อย่าง๑ตั้ง๑ใจ

เมื่อ๑ว๑า๑ศ๑รม๑ลิต๑า๑อยู่๑เพ๑ียง๑ผู้๑เดียว๑
ล๑ก๑ลิต๑า๑ไป๑ล๑ง๑กา๑ได้๑ง๑าย๑ตาย

ท๑ก๑ก๑ณ๑ฐ๑วี๑จึง๑บ๑ก๑เด๑ีย๑ด๑เช๑ีย๑ง๑โ๑ง
เป็น๑เหตุ๑ให้๑ผู้๑รับ๑ก๑น๑แต่๑น๑นั้น๑มา

มหากาพย์รามเกียรติ์ที่เร้า
จนยักษ์ตายทั้ง โคตรหมดองกา

เกิดสงครามยืดเยื้อเล่ากันว่า
เหลือโหราพิภพดิเวกครัน

เพราะเป็นยักษ์คิดตีตีสัตถธรรม
ทำความดีอุกรบราทำประลัย

ไปอยู่กับพระรามตามยึดมั่น
จนทศกัณฐ์ถูกศรตายวายเป็น

สามนักขามิบุตรสุดที่รัก
จากสิบนางยักษ์ร้ายในองกา

เป็นสามรัก ษสิบนางยักษ์
คือกุมภกาศ วรรณสูตร ๑๑๑ปีศาจยักษ์ฉิบ

ผู้ประพันธ์ : ๑๑๑พร สุวรรณปากแพรง

